

Úvod: Kardiovaskulární riziko žen je nízké v reprodukčním věku, ale rychle stoupá po menopauze. Je známo, že při výpadku sekrece ovariálních estrogenů stoupá cholesterolemie, a řada studií prokázala rostoucí výskyt metabolického syndromu (MS) po menopauze. Přesto pro většinu komponent MS podobně jednoznačné důkazy scházejí a ani nebyl zjištěn růst inzulinové rezistence vlivem menopauzy. Cílem naší práce bylo sledovat vliv menopauzy na vybrané kardiovaskulární rizikové faktory českých žen. Metodika: Byl získán náhodný 5% vzorek 909 žen z Prahy 4 ve věku 45-55 let. Byly provedeny odběry krve nalačno, zaznamenána podrobně anamnéza, byla provedena antropometrická vyšetření a ultrazvukové vyšetření arterií. Výsledky: Postmenopauzální stav, nikoliv věk, byl v mnohorozměrné regresní analýze jediným prediktorem kombinovaných ukazatelů - MS podle definice NCEP-ATPIII ($p = 0,03$) i aterogenních lipidových indexů (celkový cholesterol/HDL-C $p = 0,002$; LDL-C/HDL-C $p = 0,004$; apolipoprotein B/apolipoprotein A-I $p = 0,004$). Věk byl nejsilnějším prediktorem jednotlivých faktorů MS, s menopauzálním stavem byl asociován jen obvod pasu ($p = 0,03$), ale u všech faktorů byl po menopauze vyšší kumulovaný výskyt. Nestoupal index inzulinové rezistence, HOMA-IR, a teprve podrobnější hodnocení po decilech ukázalo, že po menopauze jsou nízké (podmediánové) hodnoty HOMA-IR ve stejných hranicích decilů, a zvýšeny jsou jen vysoké (nadmediánové) hodnoty HOMA-IR, které korelovaly s růstem výskytu MS i s růstem kumulovaného výskytu faktorů MS. Závěr: Postmenopauzální ženy mají zvýšené kumulované ukazatele kardiovaskulárního rizika: aterogenní lipidové indexy i MS. Kumulací faktorů MS a jeho manifestací jsou ohroženy ženy, které mají některý z projevů MS již před menopauzou. Tyto ženy by měly být edukovány o významu vhodné životosprávy pro prevenci kardiovaskulárních chorob.